

Київський університет імені Бориса Грінченка

Факультет економіки та управління

Кафедра міжнародної економіки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи

Жильцов О.Б.

2023

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Управління сучасним містом. Smart City

для студентів

спеціальності 051 "Економіка"

освітнього рівня першого (бакалаврського)

освітньої програми 051.00. 01 "Економіка міста. Урбаністика"

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти

Програма № 1995/23
Жильцов
(підпис) (прізвище, ініціали)

« » 20 23

Київ – 2023

Розробник:

Шлапак Алла Василівна, доктор економічних наук, доцент, професор кафедри міжнародної економіки Факультету економіки та управління Київського університету імені Бориса Грінченка.

Викладачі:

Шлапак Алла Василівна, доктор економічних наук, доцент, професор кафедри міжнародної економіки Факультету економіки та управління Київського університету імені Бориса Грінченка.

Зарицька Наталія Сергіївна, кандидат економічних наук, доцент кафедри міжнародної економіки Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри міжнародної економіки

Протокол від 1 вересня 2022 р. № 1.

Завідувач кафедри А.В. Шлапак
(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником освітньої програми 051.00.01 Економіка міста. Урбаністика 01.09.2022 р.

Керівник освітньої програми Ю.М. Жукова

Робочу програму перевірено 01.09.2022 р.

Заступник директора/декана О.О. Казак

Пролонговано:

на 2023/2024 н.р. (Шлапак А.В.), “29” 08 2023 р., протокол № 10
(підпис)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), “____” ____ 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), “____” ____ 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), “____” ____ 20__ р., протокол № ____

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	4 кредитів / 120 годин	
Курс	4	
Семестр	7	
Кількість змістових модулів з розподілом:	4	
Обсяг кредитів	4	
Обсяг годин, в тому числі:	120	
Аудиторні	56	
Модульний контроль	8	
Самостійна робота	26	
Семестровий іспит	30	

Метою навчальної дисципліни є вивчення теоретико-методологічних засад та методичних основ в сфері економіки та управління, з врахуванням специфіки роботи функціонування міського господарства, специфіки підприємств, установ та організацій міста, орієнтує на розв'язання актуальних економічних проблем; та дати студентам практичні уміння в управлінні розвитком, функціонуванням міст і підсистем міського господарства.

Завдання навчальної дисципліни:

- критично оцінювати соціально-економічні процеси, що відбуваються в міському господарстві;
- планувати та управляти міським господарством;
- формувати стратегії розвитку міського господарства в цілому та його підгалузей зокрема;
- обґрунтовувати шляхи найбільш ефективного використання економічних ресурсів на рівнів підприємств міського господарства;
- самостійно виконувати економічні розрахунки, що пов'язані з аналізом й обґрунтуванням раціональної поведінки, дій та рішень суб'єктів міського господарства;
- відстежувати та координувати виконання заходів з підвищення ефективності розвитку міського господарства.

Студент повинен знати:

- основні передумови та проблеми розвитку міст;
- структуру міського господарства;
- методи і механізми управління містобудівною та господарською діяльністю;

- сучасні тенденції та методи управління містом;
- методи ведення містобудівного моніторингу;
- техніко-економічні показники розвитку і забудови міст;
- соціально-економічні основи формування життєвого середовища.

ВМІТИ:

- аналізувати та компонувати структуру міського господарства;
- застосовувати методи та механізми управління містобудівною та господарською діяльністю, ведення містобудівного моніторингу, техніко-економічного обґрунтування розвитку і забудови міст;
- виконувати моделювання містобудівної та господарської діяльності.

- **Загальні компетентності:**

ЗК-2 *Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях:* аналіз економічного та фінансового стану підприємства на основі даних звітності; проведення економічних розрахунків, володіння навичками планування та контролю, складання стратегічних, поточних та бізнес-планів за допомогою надбаних знань та відповідних спеціальних методів.

ЗК-3 *Знання та розуміння предметної області професійної діяльності:* знання та розуміння професійної термінології та економічних законів, здатність аналізувати і структурувати економічну проблему підприємства та розробляти рішення.

- **Фахові компетентності спеціальності:**

ФК-13 *Здатність визначати сегментацію ринку праці, структуру попиту та пропозиції, зайнятості та безробіття:* здатність використовувати різні джерела інформації для визначення сегментів ринку праці, структури попиту та пропозиції, зайнятості та безробіття.

ФКОП-1 Формування фахових компетентностей у вирішенні економічних питань з ефективного функціонування економіки міста: здатність продемонструвати знання та уміння розробки бізнес-проектів з використанням сучасних інформаційних та комп'ютерних технологій, в т.ч. SMART, для покращення життя людей міста та орієнтованих на підвищення ефективності функціонування економіки міста в умовах євроінтеграційного розвитку України.

ФКОП-2 Розвиток новаторських здібностей: здобуття навичок оцінки ситуації та прийняття рішень та основи проведення досліджень та розробки бізнес-планів по впровадженню інноваційних та інвестиційних проектів, розробка проектів, що передбачають інтегрування SMART технологій у відповідні структури з метою підвищення ефективності функціонування муніципальної економіки.

- **Програмні результати навчання:**

ПРН-У-8 Вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин.

ПРН-У-9 Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

- ПРН-У-17** Оволодіти навичками усної та письмової професійної комунікації англійською мовою.
- ПРН-У-19** Демонструвати гнучкість та адаптивність у нових ситуаціях, у роботі із новими об'єктами, та у невизначених умовах.
- ПРН-У-23** Набути навички розробки бізнес-проектів, орієнтованих на підвищення ефективності функціонування муніципальної економіки на базі SMART технологій в умовах євроінтеграційного розвитку України

Структура навчальної дисципліни
Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Контроль	
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи організації розвитку міст							
Тема 1. Актуальність вивчення дисципліни в сучасних умовах ведення діяльності	5	2	-	2	-	-	1
Тема 2. Поняття розвитку і функціонування міста	5	2	-	2	-	-	1
Тема 3. Історичні етапи розвитку міст	6	2	-	2	-	-	2
Модульний контроль №1	2						
Разом	18	6	-	6	-	2	4
Змістовий модуль 2. Методологічні підходи до планування розвитку міста							
Тема 4. Особливості розвитку сучасних міст	6	2	-	2	-	-	2
Тема 5. Теорія планування розвитку міста	6	2	-	2	-	-	2
Тема 6. Бачення і програмні документи розвитку міст	6	2	-	2	-	-	2
Модульний контроль №2	2						
Разом	20	6	-	6	-	2	6
Змістовий модуль 3. Принципи розроблення програмних документів розвитку міст							
Тема 7. Передумови до формування програмних документів забезпечення розвитку міст	6	2	-	2	-	-	2
Тема 8. Особливості розроблення програмних документів розвитку міст	6	2	-	2	-	-	2
Тема 9. Аналіз середовища і процесів розвитку громади міста	6	2	-	2	-	-	2
Модульний контроль №3	2						
Разом	20	6	-	6	-	2	6
Змістовий модуль 4. Технології та платформи сучасних міст							
Тема 10. Технології розумних міст: інтелектуальні системи та чутливі середовища	6	2	-	2	-	-	2
Тема 11. Інтелектуальні системи збору даних та громадянська залученість	6	2	-	2	-	-	2
Тема 12. Кіберцивілізація та її проблеми	6	2	-	2	-	-	2
Тема 13. Досвід функціонування міст світу: практичні приклади і можливі апробації	6						2
Тема 14: Розвиток міст в умовах глобалізації	6						2
Модульний контроль №4	2						
Разом	32	6	-	6	-	2	10
Екзамен	30						
Усього	120	28	-	28	-	8	26

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи організації розвитку міст

Тема 1. Актуальність вивчення дисципліни в сучасних умовах ведення діяльності.

Структура муніципального господарства. Види муніципального господарства. Загальні принципи управління муніципальним господарством. Основні задачі виробничого та соціального комплексу міста. Основні галузі виробничого та соціального комплексу міста. Характеристика основних об'єктів управління в місті. Вимоги до основних об'єктів управління в місті. Тенденції розвитку основних об'єктів управління в місті. Містобудівна система. Просторова ієрархія містобудівної системи.

Об'єкт і предмет вивчення дисципліни. Мета і система цілей організації сталого розвитку міських формувань. Місце дисципліни в системі інших галузей дослідження розвитку міст.

Тема 2. Поняття розвитку і функціонування міста.

Змістовні характеристики поняття “місто”, його функціональні і просторові межі. Теоретичні і практичні аспекти розвитку міст. Місто як складне геопросторове формування.

Основні проблеми та передумови розвитку міст України. Сучасна структура управління міським господарством. Основні законодавчі акти України в сфері управління. Соціально-економічна база розвитку міст. Роль генерального плану в управлінні розвитком міст. Вплив ресурсних обмежень на умови розвитку міст.

Тема 3. Історичні етапи розвитку міст.

Історичні відомості щодо розвитку міст. Міста Близького Сходу, їх роль в розвитку. Міста Європи як центри просвітництва і торгівлі. Міста України – історичні характеристики, компарація з іншими центрами того часу. Економічний потенціал міст старої України. Місто в умовах індустріальної економіки. Риси міських формувань за умови поширення постіндустріальної економіки. Зміни функцій міст з урахуванням історичних етапів розвитку.

Змістовний модуль 2. Методологічні підходи до планування розвитку міста

Тема 4. Особливості розвитку сучасних міст.

Підходи до оцінювання розвитку міст. Функціональні риси сучасного міста. Елементи функціонування міста та їх вплив щодо ландшафту міста. Компаративний аналіз переваг міста: досвід Європи і США. Проблемні моменти розвитку міст. Міські агломерації в умовах глобальної економіки. Міська інфраструктура.

Тема 5. Теорія планування розвитку міста.

Історичні аспекти планування розвитку міст. Методи організації планування розвитку міст. Експертний метод, метод за участі громадськості та ін. Імплементация зарубіжного досвіду: проблеми і перспективи. Алгоритм розроблення програмних документів розвитку міст. Можливість запровадження процесного підходу до планування. Інструменти планування

розвитку міст. Особливості розроблення і формування програм розвитку міст. Приклади розробок програм розвитку міст України та зарубіжжя. Їх ефективність.

Тема 6. Бачення і програмні документи розвитку міст.

Задачі державного управління у сфері міського господарства. Цілі державного управління. Сфера муніципального управління. Повноваження органів місцевого управління. Визначення категорій “державне господарство”, “муніципальне господарство”, “приватне господарство”. Відмінності між державним, муніципальним та приватним господарством. Сучасні проблеми муніципалізації та утримання об’єктів соціального призначення. Місцеве самоуправління - державний закон і регіональні відмінності. Особливості реалізації окремих державних повноважень.

Міські програми розвитку і їх особливості: переваги, проблеми, шляхи поліпшення. Програми соціально-економічного розвитку міст. Генеральні плани розвитку міст. Схеми-прогнози розвитку міст: основні позиції проведення дослідження. Дорожні карти розвитку міст. Сучасні підходи до організації розвитку міст. Методичні підходи розроблення програмних документів (школи, моделі).

Змістовний модуль 3. Принципи розроблення програмних документів розвитку міст

Тема 7. Передумови до формування програмних документів забезпечення розвитку міст.

Види містобудівних нормативних документів. Організації, які здійснюють управління проектно-будівельною діяльністю у місті. Інвестиційний менеджмент і ринок на сучасному етапі розвитку міст. Адміністративні та ринкові методи управління містом та його господарством. Форми впливу міської адміністрації та органів місцевого самоуправління на підприємства різних форм власності. Громадські та адміністративні методи управління забудовою. Взаємодія між місцевим та державним бюджетами.

Досвід проведення програмних заходів. Експертні рішення. Оброблення інформації для формування програм розвитку. Часові характеристики формування програм розвитку міста. Інструментарій програмного забезпечення.

Тема 8. Особливості розроблення програмних документів розвитку міст.

Завдання структурної перебудови економіки міст. Основні варіанти розвитку економіки міст. Вимоги до проведення структурної перебудови економіки регіону. Муніципальні аспекти проведення структурної перебудови економіки регіону. Регіональні відмінності проведення структурної перебудови економіки регіону. Процес управління містом в перехідний період. Особливості стратегічного планування в муніципальному господарстві.

Переваги міста за умови розроблення програмних документів. Алгоритм процедури формування: організація роботи з планування; аналіз середовища і процесів розвитку громади міста; формування і встановлення бачення,

сценаріїв і напрямів розвитку громади міста; розроблення плану реалізації програмного документу; громадське обговорення, моніторинг і впровадження.

Тема 9. Аналіз середовища і процесів розвитку громади міста.

Поняття профілю міста і його основних елементів. Профіль реалізує ряд функцій: аналіз зовнішнього оточення громади міста; виявлення можливостей зростання; дослідження проблем міста; довідковий документ для SWOT-аналізу. Опитування, дослідження думок мешканців міста. Застосування наукових методів і підходів до встановлення локальних особливостей: SWOT-аналіз, кластерний аналіз, побудова дерева цілей та ін. Формування списку переваг міста, що можуть досягатися за рахунок дії процесів різного спрямування. Геопросторове розташування. Економічний профіль. Соціальні процеси.

Змістовний модуль 4. Технології та платформи сучасних міст

Тема 10. Технології розумних міст: інтелектуальні системи та чутливі середовища

Smart City як інтеграція фізичних, цифрових і людських систем в штучному середовищі заради сталого, благополучного і всебічного майбутнього для громадян. Класифікація розумних міст версії 1.0, 2.0 і 3.0.

Вісім сфер, прогрес у яких робить міста «розумними»: мобільність й управління трафіком, охорона здоров'я, безпека, вода, енергія, інклюзивність і розвиток спільнот, економічний розвиток і житло, керування відходами.

Тема 11. Інтелектуальні системи збору даних та громадянська залученість

Інформаційна структура муніципального господарства. Сучасні інформаційні технології в міському управлінні. Що включає в себе соціально-демографічний моніторинг. З якою метою здійснюється екологічний моніторинг. Екологічна експертиза. Історико-архітектурний моніторинг. Необхідність ведення містобудівного та земельного кадастру населених пунктів. Системи моніторингу реалізації програм розвитку міст.

Важливість залучення представників місцевої громади до розроблення програмних документів. Поняття моніторингу і його різновиди. Процедура моніторингу. Практичні підходи до впровадження моніторингу розвитку міст України. Приклади діючої системи моніторингу. Система заходів впровадження програмних цілей.

Тема 12. Кіберцивілізація та її проблеми

Методологічні підходи до проблеми визначення сутності та змісту інформаційного суспільства. Кібер-успільство – новий етап розвитку інформаційного суспільства.

Цивілізаційний та культурологічний аспекти інформаційного суспільства. Поняття та сутність кіберцивілізації та інформаційної культури міста.

Проблеми та загрози кіберцивілізації.

Тема 13. Досвід функціонування міст світу: практичні приклади і

можливі апробації

Підходи до оцінювання міст за їх функціонуванням. Рейтинги міст світу. Історії успіху окремих міст і фактори, що сприяли реалізації їх переваг. Міста Європи і Азії: особливості і розбіжності. Місце програмних документів в забезпечення реалізації проривних підходів до організації розвитку міст.

Тема 14: Розвиток міст в умовах глобалізації

Можливі прояви нестабільності для міст (природного і економічного характеру). Кризові явища і шляхи їх подолання. Адаптивність міської інфраструктури до прояву криз. Стійкість міст до проявів нестабільності. Роль і місце програмних документів і планування в подоланні кризових явищ. Резерви міста. Досвід проходження епідемії коронавірусу для міст світу і України: аналіз, оцінка, успішні кейси. Міста України в умовах воєнного стану.

Контроль навчальних досягнень

Система оцінювання навчальних досягнень студентів

№ з/п	Вид діяльності студента	Макс. кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
			Кількість одиниць	Максимальна кількість	Кількість одиниць	Максимальна кількість	Кількість одиниць	Максимальна кількість	Кількість одиниць	Максимальна кількість
1.	Відвідування лекцій	1	3	3	3	3	3	3	5	5
2	Відвідування практичних занять	1	3	3	3	3	3	3	5	5
4	Виконання завдань для самостійної роботи	5	3	15	3	15	3	15	5	75
6	Робота на практичних заняттях	10	3	30	3	30	3	30	5	50
7	Виконання модульної (контрольної) роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Разом				76		76		76		160
Максимальна кількість балів			388							
Розрахунок коефіцієнта:			388/60=6,47							
Екзамен:			40							
Загалом			100							

Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Бали
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. Теоретичні основи організації розвитку міст			
1	Тема 1. Актуальність вивчення дисципліни в сучасних умовах ведення діяльності	1	5
2	Тема 2. Поняття розвитку і функціонування міста	1	5

3	Тема 3. Історичні етапи розвитку міст	2	5
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. Методологічні підходи до планування розвитку міста			
4	Тема 4. Особливості розвитку сучасних міст	2	5
5	Тема 5. Теорія планування розвитку міста	2	5
6	Тема 6. Бачення і програмні документи розвитку міст	2	5
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 3. Принципи розроблення програмних документів розвитку міст			
7	Тема 7. Передумови до формування програмних документів забезпечення розвитку міст	2	5
8	Тема 8. Особливості розроблення програмних документів розвитку міст.	2	5
9	Тема 9. Аналіз середовища і процесів розвитку громади міста	2	5
Змістовний модуль 4. Технології та платформи сучасних міст			
10	Тема 10. Технології розумних міст: інтелектуальні системи та чутливі середовища	2	5
11	Тема 11. Інтелектуальні системи збору даних та громадянська залученість	2	5
12	Тема 12. Кіберцивілізація та її проблеми	2	5
13	Тема 13. Досвід функціонування міст світу: практичні приклади і можливі апробації	2	5
14	Тема 14: Розвиток міст в умовах глобалізації	2	5
	Разом	26	70

Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Поточний контроль за результатами виконання контрольних (модульних) робіт передбачає оцінювання теоретичних знань та практичних умінь і навичок, які студент набув після завершення вивчення навчального матеріалу змістового модуля з дисципліни. Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в аудиторії.

Модульний контроль проводиться у формі контрольної роботи за кожним модулем. Контрольні (модульні) роботи включають тестування, відповіді на теоретичні питання, розв'язання практичних завдань та ситуацій.

Сума балів, накопичених студентом за виконання модульних контрольних робіт свідчить про ступінь оволодіння ним програмою навчальної дисципліни на конкретному етапі її вивчення.

Критерії оцінювання модульного контролю з дисципліни наступні:

20-25 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, тестових та практичних завдань.

15-20 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.

10-15 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом та викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.

1-10 балів – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо

розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.

0 балів – не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Форми проведення та критерії оцінювання модульного контролю

Модулі	Теми дисципліни	Форма контролю	Максимальна сума балів
I	Теми 1, 2, 3 згідно з тематичним планом дисципліни	контрольна робота	25 балів
II	Теми 3, 5, 6 згідно з тематичним планом дисципліни	контрольна робота	25 балів
III	Теми 7, 8, 9, 10, 11 згідно з тематичним планом дисципліни	контрольна робота	25 балів
IV	Теми 10, 11, 12, 13, 14 згідно з тематичним планом дисципліни	контрольна робота	25 балів

Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Семестровий іспит (екзамен) – це письмова форма підсумкового контролюючого заходу в період заліково-екзаменаційної сесії. Під час екзамену перевіряється засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу (знань, вмінь та навичок, що визначені у робочій програмі дисципліни) з окремої навчальної дисципліни за семестр. Оцінювання успішності виконання студентом цього заходу здійснюється у формі кількісної оцінки (бал успішності) 60 балів.

Кількість балів, яку студент набрав під час вивчення дисципліни, оголошується на останньому семінарському занятті. Оцінка з дисципліни виставляється студентам, яким зараховані усі змістовні модулі. До кількості балів, яку студент набрав з дисципліни можуть додаватися заохочувальні бали за публікації наукових робіт, участь в наукових конференціях за профілем дисципліни тощо. Загальна кількість балів не може перевищувати 60 балів, що переводяться у національну шкалу оцінювання і відповідно у шкалу ЄКТС. Кількість балів відповідає певному рівню засвоєння дисципліни 40 балів студент отримує під час іспиту. Загальна кількість балів 100 балів:

Студент вважається допущеним до семестрового контролю з дисципліни, якщо він виконав усі види робіт, передбачені навчальним планом та програмою на семестр з цієї навчальної дисципліни. Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти дисципліни, де зазначено види

контролю і кількість балів за видами. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано нижче у таблицях.

Орієнтовні питання до екзамену

1. Структура муніципального господарства.
2. Види муніципального господарства.
3. Загальні принципи управління муніципальним господарством.
Основні задачі виробничого та соціального комплексу міста.
4. Основні галузі виробничого та соціального комплексу міста.
5. Характеристика основних об'єктів управління в місті.
6. Вимоги до основних об'єктів управління в місті.
7. Містобудівна система. Просторова ієрархія містобудівної системи.
8. Змістовні характеристики поняття "місто", його функціональні і просторові межі.
9. Теоретичні і практичні аспекти розвитку міст.
10. Місто як складне геопросторове формування.
11. Основні проблеми та передумови розвитку міст України.
12. Сучасна структура управління міським господарством.
13. Основні законодавчі акти України в сфері управління.
14. Роль генерального плану в управлінні розвитком міст.
15. Вплив ресурсних обмежень на умови розвитку міст.
16. Міста Близького Сходу, їх роль в розвитку.
17. Міста Європи як центри просвітництва і торгівлі.
18. Міста України – історичні характеристики, компарація з іншими центрами того часу.
19. Економічний потенціал міст старої України.
20. Місто в умовах індустріальної економіки.
21. Риси міських формувань за умови поширення постіндустріальної економіки.
22. Зміни функцій міст з урахуванням історичних етапів розвитку.
23. Функціональні риси сучасного міста.
24. Елементи функціонування міста та їх вплив щодо ландшафту міста.
25. Міська інфраструктура.
26. Історичні аспекти планування розвитку міст.
27. Методи організації планування розвитку міст.
28. Алгоритм розроблення програмних документів розвитку міст.
29. Інструменти планування розвитку міст.
30. Особливості розроблення і формування програм розвитку міст.
31. Задачі державного управління у сфері міського господарства.
32. Відмінності між державним, муніципальним та приватним господарством.
33. Місцеве самоуправління - державний закон і регіональні відмінності.
34. Міські програми розвитку і їх особливості: переваги, проблеми, шляхи поліпшення.
35. Програми соціально-економічного розвитку міст. Г

36. Генеральні плани розвитку міст.
37. Схеми-прогнози розвитку міст: основні позиції проведення дослідження.
38. Дорожні карти розвитку міст.
39. Сучасні підходи до організації розвитку міст.
40. Методичні підходи розроблення програмних документів (школи, моделі).
41. Види містобудівних нормативних документів.
42. Організації, які здійснюють управління проектно-будівельною діяльністю у місті.
43. Адміністративні та ринкові методи управління містом та його господарством.
44. Форми впливу міської адміністрації та органів місцевого самоуправління на підприємства різних форм власності.
45. Громадські та адміністративні методи управління забудовою. Взаємодія між місцевим та державним бюджетами.
46. Завдання структурної перебудови економіки міст. Основні варіанти розвитку економіки міст.
47. Муніципальні аспекти проведення структурної перебудови економіки регіону.
48. Регіональні відмінності проведення структурної перебудови економіки регіону.
49. Особливості стратегічного планування в муніципальному господарстві.
50. Поняття профілю міста і його основних елементів.
51. Smart City як інтеграція фізичних, цифрових і людських систем в штучному середовищі заради сталого, благополучного і всебічного майбутнього для громадян.
52. Класифікація розумних міст.
53. Вісім сфер, прогрес у яких робить міста «розумними».
54. Інформаційна структура муніципального господарства.
55. Сучасні інформаційні технології в міському управлінні.
56. Системи моніторингу реалізації програм розвитку міст.
57. Приклади діючої системи моніторингу.
58. Методологічні підходи до проблеми визначення сутності та змісту інформаційного суспільства.
59. Кібер-успільство – новий етап розвитку інформаційного суспільства.
60. Проблеми та загрози кіберцивілізації.
61. Підходи до оцінювання міст за їх функціонуванням.
62. Рейтинги міст світу.
63. Можливі прояви нестабільності для міст (природного і економічного характеру).
64. Кризові явища і шляхи їх подолання.
65. Стійкість міст до проявів нестабільності.

66. Роль і місце програмних документів і планування в подоланні кризових явищ.
67. Резерви міста.
68. Досвід проходження епідемії коронавірусу для міст світу і України: аналіз, оцінка, успішні кейси.
69. Міста України в умовах воєнного стану.

Шкала оцінювання: рейтингова оцінка та оцінка за стобальною шкалою

Рейтингова оцінка	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Значення оцінки
A	90-100	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими, незначними недоліками
B	82-89	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59	Незадовільно з можливістю повторного складання - незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу - досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
A	100-90
B	82-89
C	75-81
D	69-74
E	60-68
FX	35-59
F	0-34

Навчально-методична карта дисципліни

Разом: 120 год., лекції – 28 год., практичні заняття – 28 год., модульний контроль – 8 год., самостійна робота – 26 год., підготовка та проходження семестрових контрольних заходів – 30 год.

Модулі (назви, бали)	Змістовий модуль 1 (76 балів)			Змістовий модуль 2. (76 балів)			Змістовий модуль 3. (76 бали)			Змістовий модуль 4. (160 балів)				
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.
Лекції (теми, бали)	Тема 1. (1 бал)	Тема 2. (1 бал)	Тема 3. (1 бал)	Тема 4. (1 бал)	Тема 5. (1 бал)	Тема 6. (1 бал)	Тема 7. (1 бал)	Тема 8. (1 бал)	Тема 9. (1 бал)	Тема 10. (1 бал)	Тема 11. (1 бал)	Тема 12. (1 бал)	Тема 13. (1 бал)	Тема 14. (1 бал)
Практичні (теми, бали)	Тема 1. (11 балів)	Тема 2. (11 балів)	Тема 3. (11 балів)	Тема 4. (11 балів)	Тема 5. (11 балів)	Тема 6. (11 балів)	Тема 7. (11 балів)	Тема 8. (11 балів)	Тема 9. (11 балів)	Тема 10. (11 балів)	Тема 11. (11 балів)	Тема 12. (11 балів)	Тема 13. (11 балів)	Тема 14. (11 балів)
Самостійна робота 14*5=70 балів														
Поточний контроль														
Модульна контрольна робота 1,2,3,4*25=100 балів														
Загалом 388														
Розрахунок коефіцієнта:									388/60=6,47					
Екзамен:									40					
Загалом									100					

Рекомендовані джерела

Базова

1. Євтушенко О. Н. Муніципальний менеджмент : [підручник] / О. Н. Євтушенко, В. М. Ємельянов, В. І. Андріяш. – Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2016. – 404 с.
2. Мельник А.Ф., Дудкіна О.П., Васіна А.Ю. Опорний конспект лекцій з дисципліни "Державне та регіональне управління". -Тернопіль, 2016.
<http://dspace.wunu.edu.ua/retrieve/14482/Опорний%20конспект%20ДРУ.pdf>.
3. Василенко І.А. Державне і муніципальне управління.
https://stud.com.ua/74931/ekonomika/derzhavne_i_munitsipalne_upravlinnya
4. Муніципальний менеджмент: підручник / Мельник А.Ф., Монастирський Г.Л., Дудкіна О.П. 2 видання. Тернопіль, 2019. 364 с.
5. Адамов Б.І. Економічна сутність міста і закономірності еволюції міських поселень / Б.І. Адамов. Донецьк: ІЕП НАН України, 2016. 25 с.
6. Андресюк Б.П. Місцеве самоврядування в сучасній Україні: проблеми і перспективи / Б.П. Андресюк. – К.: Стилос, 2017. – 232 с.
7. Кравченко В.В. Основи муніципального менеджменту: навчальний посібник / Кравченко В.В., Пітцик М.В., Салій І.М.; за ред. В.В. Кравченка. К.: Атіка-Н, 2018. 304 с.

Допоміжна

8. ДБН 360-92**. Державні будівельні норми України. Містобудування. Планування і забудова міських і сільських поселень. – К.: Держбуд України, 2002. – 108 с.
9. ДБН Б.1-1-93. Система містобудівної документації. порядок створення і ведення містобудівних кадастрів населених пунктів. – К.: Мінбудархітектури України, 1994. – 137 с.
10. Закон України „Земельний кодекс України”
11. Закон України „Про основи містобудування”
12. Посацький, Б. С. Простір міста і міська культура (на зламі ХХ- ХХІ ст.). – Львів : Львівська політехніка, 2007. – 208с

8. Інформаційні ресурси

1. <http://nuwm.rv.ua/kmbg.html>.
2. <http://www.google.com.ua>.
3. <http://www.rambler.ru>.
4. <http://www.djvu.ru>.
5. <http://www.kmu.gov.ua> - Кабінет Міністрів України.
6. Журнал „Будівництво України” / Періодика журналів. – К.
7. Житлово-комунальне господарство / Періодика журналів. – К.
8. Містобудування та територіальне планування / Науково- технічні збірники. – К.: КНУБА.
9. Міське господарство України / Періодика журналів. – К.